

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Іщенко Н.М.

« »   2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 053 «Психологія»

Розробник програми

Гарант освітньої програми

Завідувач кафедри психології

Директор медичного інституту

Директор ННІ ППО

Начальник НМВ

В. М. Гусак

В. І. Каневський

І.П. Лисенкова

Г.В. Грищенко

Г.Л. Норд

С.І. Шкірчак

Миколаїв – 2020 рік

+

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Психологія праці	
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»	
Спеціальність	053 «Психологія»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Психологія	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	II	
Навчальний рік	2020-2021	
Номери семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	4	5, 6
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	6 кредитів / 180 годин	
Структура курсу: – лекції – групові заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	36 год.	10 год.
	36 год.	12 год.
	108 год.	158 год.
Відсоток аудиторного навантаження	40 %	12%
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	Залік (4 семестр)	Залік (6 триместр)

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: оволодіння системою знань щодо психологічних характеристик праці, психологічних феноменів і закономірностей розвитку та функціонування людини як суб'єкта праці; забезпечити загальну теоретичну підготовку студентів у галузі психології професійної діяльності, яка слугуватиме основою для їхньої практичної роботи.

Завдання:

- засвоєння студентами знань про особливості трудової діяльності, її структуру та суть;
- отримання студентами навичок застосування психологічного інструментарію з метою виявлення психологічних особливостей суб'єкта праці та здійснення ефективного психологічного супроводу суб'єкта на усіх етапах його професійного життя;
- формування у студентів відповідальності за процес та результат роботи із людьми у сфері професійної діяльності, сприяти усвідомленості засвоєння знань студентів, збільшенню їх пізнавальної активності та самостійності пошуку у галузі психологія праці;
- культивування рівної поваги до різних видів праці і представників різних професійних спільнот;
- усвідомлення закономірностей професійного становлення та особистісного зростання майбутніх фахівців;
- сприяння професійному самовизначенню і набуття студентами професійної ідентичності;
- розвиток таких якостей особистості, що мають для майбутнього психолога професійне значення.

Передумови вивчення дисципліни:

В умовах реформування вищої освіти в Україні пріоритетна увага має надаватися підготовці нової генерації професіоналів – національної еліти, яка здатна оволодіти новою освітньо-світоглядною парадигмою національно-державного творення, гуманного піднесення самоцільної особистості. Однією з передумов вирішення цього надзвичайно важливого і складного завдання є підвищення рівня психологічної культури, зокрема через опанування майбутніми психологами ґрунтовними психологічними знаннями, вміннями і навичками.

Очікувані результати навчання:

Вивчення даного курсу надає можливість студентам оволодіти системою науково-психологічних знань, вмінь та навичок щодо здійснення психологічного аналізу професійної діяльності, застосування методів психології праці, визначення працездатності людини та причин її динаміки. Теоретичні знання та практичні вміння, засвоєні в процесі вивчення дисципліни «Психологія праці» сприяють формуванню у студентів професійно важливих якостей особистості психолога.

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- предмет, об'єкт та методи навчальної дисципліни;

- понятійний апарат даної галузі психологічної науки;
- психологічну характеристику праці як одного з основних видів діяльності людини;
- систему мотивів, що спонукають до трудової діяльності;
- сучасний стан психологічних досліджень в галузі психології праці;
- психологічні характеристики різних видів професійної діяльності;
- етапи та особливості професійного розвитку суб'єкта праці;
- місце і роль психолога праці в сучасній організації.

має вміти:

- самостійно аналізувати літературу з психології праці;
- визначати сутність психологічних явищ у процесі професійної діяльності;
- здійснювати психологічний аналіз професійної діяльності;
- виявляти психологічні особливості суб'єкта праці;
- досліджувати мотиви професійної діяльності;
- застосовувати набуті знання у практичній роботі психолога;
- застосовувати теоретичні знання до розв'язання практичних проблем професійного самовизначення молоді;
- здійснювати розробки-рекомендації по удосконаленню і підвищенню ефективності роботи працівників як в індивідуальній, так і спільній діяльності.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНЦІЇ

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9 Здатність працювати в команді.

ЗК13. Здатність орієнтуватися у постійно змінних умовах соціального середовища та ефективно будувати гармонійні стосунки з оточенням.

ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК12. Здатність ефективно взаємодіяти за співпрацювати з представниками інших професійних груп.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР20. Обґрунтовувати і продуктивно забезпечувати розвиток і корекцію діяльності індивіда, соціальної групи.

3. Програма навчальної дисципліни Денна форма:

№ з/п	Теми	Лекції	Групові заняття	СРС, в т.ч. індивідуальна
МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ПРАЦІ				
Блок 1. Психологія праці як наукова дисципліна				
1.	Психологія праці як наука	2	2	6
2.	Історія становлення психології праці	2	2	6
3.	Продовження теми «Історія становлення психології праці»	2	2	6
4.	Людський та соціальний капітал як основа трудового потенціалу	2	2	6
5.	Класифікація професій	2	2	6
6.	Продовження теми «Класифікація професій»	2	2	6
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		12	12	36
МОДУЛЬ II. САМОМЕНЕДЖМЕНТ ОСОБИСТОСТІ ЯК СУБ'ЄКТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				
Блок 2. Розвиток навичок самоорганізації особистості				
7.	Професійне самовизначення	2	2	6
8.	Психологія професіоналізму. Професіогенез	2	2	6
9.	Самотивація і цілепокладання	2	2	6
10.	Управління часом	2	2	6
11.	Працездатність та продуктивність. Професійна деформація	2	2	6
12.	Емоційна саморегуляція та стресменеджмент	2	2	6
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		12	12	36
МОДУЛЬ III. ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ПРАЦІ				
Блок 3. Технології прикладної психології праці				
13.	Технологія професійної орієнтації	2	2	6
14.	Психодіагностика професійних нахилів	2	2	5
15.	Розвиток психологічної культури фахівця	2	2	5
16.	Продовження теми «Розвиток психологічної культури фахівця»	2	1	5
17.	Колективний суб'єкт трудової діяльності.	2	2	6
18.	Управління професійними конфліктами.	2	2	6
	Контрольна робота	-	1	3
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		12	12	36
Всього за курсом – 180 год. Кредитів ECTS – 6.		36	36	108

Заочна форма:

№ з/п	Теми	Лекції	Групові заняття	СРС, в т.ч. індивідуальна
МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ПРАЦІ				
Блок 1. Психологія праці як наукова дисципліна				
1.	Психологія праці як наука	2	2	26
2.	Класифікація професій	2	2	26
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		4	4	52
МОДУЛЬ ІІ. САМОМЕНЕДЖМЕНТ ОСОБИСТОСТІ ЯК СУБ'ЄКТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				
Блок 2. Розвиток навичок самоорганізації особистості				
3.	Професійне самовизначення. Професіогенез	2	2	26
4.	Цілепокладання й управління часом	1	2	27
5.	Емоційна саморегуляція та тресменеджмент	1	2	27
Усього – 90 год. Кредитів ECTS – 3.		4	6	80
МОДУЛЬ ІІІ. ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ПРАЦІ				
Блок 3. Технології прикладної психології праці				
6.	Технологія професійної орієнтації	2	2	30
Усього – 30 год. Кредитів ECTS – 1.		2	2	26
Всього за курсом – 180 год. Кредитів ECTS – 6.		10	12	158

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій (денної форма навчання):

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Психологія праці як наука <ol style="list-style-type: none"> 1. Етимологія слова «праця» 2. Поняття, об'єкт та предмет психології праці 3. Мета і завдання психології праці 4. Основні розділи психології праці 5. Методи психології праці
2	Тема 2. Історія становлення психології праці <ol style="list-style-type: none"> 1. Уявлення про працю в стародавні часи та її значення у контексті культурно-історичного розвитку суспільства. 2. Концепція «сродної праці» Г.С. Сковороди 3. Виникнення прикладної психології праці (з кінця 80-х рр. ХІХ ст. до кінця 20-х рр. ХХ ст.; В.Штерн, Г. Мюнстерберг) 4. Психотехніка та наукова організація праці (1920-1930-і рр. ХХ ст.; А. К. Гастев, І. Н. Шпільрейн)
3	Тема 3. Продовження теми «Історія становлення психології праці» <ol style="list-style-type: none"> 1. Індустріальний період розвитку психології праці 2. Класичні підходи (Ф. У. Тейлор, А. Файоль, Л. Гьюлік, Л. Урвік) 3. Школа «людських відносин» (Е. Мейо, М.Фоллет, Ф. Герцберг, Д.Мак-Грегор) 4. «Емпірична школа» в розвитку психології праці (П.Дракер, Р.Девіс, Е.Дейл) та «школа соціальних систем» (Ч.Бернар, Г.Саймон, Ф.Селзник)
4	Тема 4. Людський та соціальний капітал як основа трудового потенціалу <ol style="list-style-type: none"> 1. Ставлення до праці в різних культурах 2. Концепція людського капіталу Г. Беккера 3. Теорії соціального капіталу (Дж. Коулмен, Р. Патнем)
5	Тема 5. Класифікація професій <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «професія», «спеціальність», «кваліфікація», «трудолий пост», «посада», «робоче місце». 2. Професії, що «вимерли» 3. Сучасні незвичайні професії
6	Тема 6. Продовження теми «Класифікація професій» <ol style="list-style-type: none"> 1. Багаторівнева класифікація професій Є. О. Клімова 2. Типи професій 3. Класи, види/відділи та групи професій 4. «Формула професії»
7	Тема 7. Професійне самовизначення <ol style="list-style-type: none"> 1. Професійне самовизначення як пошук сенсу в трудовій діяльності 2. Вплив психофізіології на вибір професії 3. Психологічні теорії професійного вибору

8	<p>Тема 8. Психологія професіоналізму. Професіогенез</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття професіоналізму та професіогенезу 2. Періоди та стадії професіоналізації особистості за Є.О. Клімовим 3. Рівні засвоєння практичного знання 4. Складові та ознаки професіоналізму фахівця 5. Самореалізація особистості у професійній діяльності
9	<p>Тема 9. Самомотивація і цілепокладання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Категорія лінії в психології, її еволюційне значення та зв'язок з мотивацією. 2. Визначення потреб та цінностей за балансною моделлю Н. Пезешкіана 3. Технологія цілепокладання на основі піраміди Б. Франкліна 4. Критерії перевірки цілей. Система SMART та квадрат Декарта.
10	<p>Тема 10. Управління часом</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Категорія часу в психології та тайм-менеджменті 2. Прокрастинація і «зона комфорту» 3. Хронометраж часу як метод виявлення його «поглиначів» 4. Біоритми працездатності та нейрогормональний розклад дня 5. Короткострокове планування на основі матриці Д. Ейзенхауера
11	<p>Тема 11. Працездатність та продуктивність. Професійна деформація</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття працездатності та продуктивності 2. Показники та динаміка працездатності 3. Професійно обумовлені деструкції особистості 4. Синдром емоційного вигорання
12	<p>Тема 12. Емоційна саморегуляція та стрес-менеджмент</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Втома, напруженість діяльності та стрес 2. Механізми психологічного захисту та копінг-стратегії 3. Розвиток емоційного інтелекту 4. Технології роботи з хронічною втомою та синдромом вигорання
13	<p>Тема 13 . Технологія професійної орієнтації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура профорієнтації 2. Методи активізації професійного самовизначення 3. Професіографія як метод профорієнтаційної роботи
14	<p>Тема 14. Психодіагностика професійних нахилів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Диференціально-діагностичний опитувальник» Є.О. Климова 2. Методика «Стиль саморегуляції поведінки» В. І. Моросанової 3. Опитувальник Е. Давидової 4. Проективні методики дослідження професійних здібностей
15	<p>Тема 15. Розвиток психологічної культури фахівця</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна культура як основа професіоналізму психолога. 2. Поняття професійно-психологічної культури 3. Структура психологічної культури 4. Професійно важливі якості та здібності 5. Психодіагностика рівня розвитку професійно-психологічної культури

16	<p>Тема 16. Продовження теми «Розвиток психологічної культури фахівця»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Професійна самосвідомість та ідентичність 2. Індивідуальний стиль професійної діяльності (ІСТД) 3. Психологія вершин майстерності, професійна самоактуалізація 4. Технології розвитку професійно-психологічної культури
17	<p>Тема 17. Колективний суб'єкт трудової діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-психологічні феномени у трудовому колективі 2. Групова динаміка та ефекти міжособистісного сприйняття 3. Причини та ознаки маніпуляцій у взаєминах
18	<p>Тема 18. Управління професійними конфліктами</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Професійний конфлікт, його структура та причини виникнення 2. Стратегія вирішення конфліктів «Виграти/Виграти» 3. Техніка «Картографія конфлікту»

План лекцій (заочної форми навчання):

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Психологія праці як наука</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етимологія слова «праця» 2. Поняття, об'єкт та предмет психології праці 3. Основні розділи психології праці 4. Методи психології праці 5. Історія становлення психології праці 6. Людський та соціальний капітал як основа трудового потенціалу
2	<p>Тема 2. Класифікація професій</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «професія», «спеціальність», «кваліфікація», «трудоий пост», «посада», «робоче місце». 2. Незвичайні професії 3. Багаторівнева класифікація професій Є. О. Клімова 4. Типи професій 5. Класи, види/відділи та групи професій 6. «Формула професії»
3	<p>Тема 3. Професійне самовизначення. Професіогенез</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Професійне самовизначення як пошук сенсу в трудовій діяльності 2. Вплив психофізіології на вибір професії 3. Психологічні теорії професійного вибору 4. Поняття професіоналізму та професіогенезу 5. Періоди та стадії професіоналізації особистості за Є.О. Клімовим
4	<p>Тема 4. Цілепокладання й управління часом</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення потреб та цінностей за балансною моделлю Н. Пезешкіана 2. Технологія цілепокладання на основі піраміди Б. Франкліна 3. Критерії перевірки цілей.

	<ul style="list-style-type: none"> 4. Категорія часу в психології та тайм-менеджменті 5. Біоритми працездатності та нейрогормональний розклад дня 6. Короткострокове планування на основі матриці Д. Ейзенхауера
5	<p>Тема 5. Емоційна саморегуляція та стрес-менеджмент</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття, показники та динаміка працездатності 2. Професійно обумовлені деструкції особистості 3. Втома, напруженість діяльності та стрес 4. Механізми психологічного захисту та копінг-стратегії 5. Розвиток емоційного інтелекту
6	<p>Тема 6. Технологія професійної орієнтації</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Структура профорієнтації 2. Методи активізації професійного самовизначення 3. Професіографія як метод профорієнтаційної роботи 4. Психодіагностика професійних нахилів 5. «Диференціально-діагностичний опитувальник» Є.О. Климова 6. Методика «Стиль саморегуляції поведінки» В. І. Моросанової

4.2. План групових занять денної форми навчання:

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Психологія праці як наука</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Етимологія слова «праця» 2. Поняття, об'єкт та предмет психології праці 3. Мета і завдання психології праці 4. Основні розділи психології праці 5. Методи психології праці
2	<p>Тема 2. Історія становлення психології праці</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Уявлення про працю в стародавні часи та її значення у контексті культурно-історичного розвитку суспільства. 2. Концепція «сродної праці» Г.С. Сковороди 3. Виникнення прикладної психології праці (з кінця 80-х рр. XIX ст. до кінця 20-х рр. XX ст.; В.Штерн, Г. Мюнстерберг) 4. Психотехніка та наукова організація праці (1920-1930-і рр. XX ст.; А. К. Гастєв, І. Н. Шпільрейн)
3	<p>Тема 3. Продовження теми «Історія становлення психології праці»</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Індустріальний період розвитку психології праці 2. Класичні підходи (Ф. У. Тейлор, А. Файоль, Л. Гьюлік, Л. Урвік) 3. Школа «людських відносин» (Е. Мейо, М.Фоллет, Ф. Герцберг, Д.Мак-Грегор) 4. «Емпірична школа» в розвитку психології праці (П.Дракер, Р.Девіс, Е.Дейл) та «школа соціальних систем» (Ч.Бернар, Г.Саймон, Ф.Селзник)
4	<p>Тема 4. Людський та соціальний капітал як основа трудового потенціалу</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Ставлення до праці в різних культурах

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Концепція людського капіталу Г. Беккера 3. Теорії соціального капіталу (Дж. Коулмен, Р. Патнем)
5	<p>Тема 5. Класифікація професій</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «професія», «спеціальність», «кваліфікація», «трудовай пост», «посада», «робоче місце». 2. Професії, що «вимерли» 3. Сучасні незвичайні професії
6	<p>Тема 6. Продовження теми «Класифікація професій»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Багаторівнева класифікація професій Є. О. Клімова 2. Типи професій 3. Класи, види/відділи та групи професій 4. «Формула професії»
7	<p>Тема 7. Професійне самовизначення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Професійне самовизначення як пошук сенсу в трудовій діяльності 2. Вплив психофізіології на вибір професії 3. Психологічні теорії професійного вибору
8	<p>Тема 8. Психологія професіоналізму. Професіогенез</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття професіоналізму та професіогенезу 2. Періоди та стадії професіоналізації особистості за Є.О. Клімовим 3. Рівні засвоєння практичного знання 4. Складові та ознаки професіоналізму фахівця 5. Самореалізація особистості у професійній діяльності
9	<p>Тема 9. Самомотивація і цілепокладання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Категорія лінії в психології, її еволюційне значення та зв'язок з мотивацією. 2. Визначення потреб та цінностей за балансною моделлю Н. Пезешкіана 3. Технологія цілепокладання на основі піраміди Б. Франкліна 4. Критерії перевірки цілей. Система SMART та квадрат Декарта.
10	<p>Тема 10. Управління часом</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Категорія часу в психології та тайм-менеджменті 2. Прокрастинація і «зона комфорту» 3. Хронометраж часу як метод виявлення його «поглиначів» 4. Біоритми працездатності та нейрогормональний розклад дня 5. Короткострокове планування на основі матриці Д. Ейзенхауера
11	<p>Тема 11. Працездатність та продуктивність. Професійна деформація</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття працездатності та продуктивності 2. Показники та динаміка працездатності 3. Професійно обумовлені деструкції особистості 4. Синдром емоційного вигорання
12	<p>Тема 12. Емоційна саморегуляція та стрес-менеджмент</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Втома, напруженість діяльності та стрес 2. Механізми психологічного захисту та копінг-стратегії 3. Розвиток емоційного інтелекту 4. Технології роботи з хронічною втомою та синдромом вигорання

13	Тема 13 . Технологія професійної орієнтації 1. Структура профорієнтації 2. Методи активізації професійного самовизначення 3. Професіографія як метод профорієнтаційної роботи
14	Тема 14. Психодіагностика професійних нахилів 1. «Диференціально-діагностичний опитувальник» Є.О. Климова 2. Методика «Стиль саморегуляції поведінки» В. І. Моросанової 3. Опитувальник Е. Давидової 4. Проективні методики дослідження професійних здібностей
15	Тема 15. Розвиток психологічної культури фахівця 1. Психологічна культура як основа професіоналізму психолога. 2. Поняття професійно-психологічної культури 3. Структура психологічної культури 4. Професійно важливі якості та здібності 5. Психодіагностика рівня розвитку професійно-психологічної культури
16	Тема 16. Продовження теми «Розвиток психологічної культури фахівця» 1. Професійна самосвідомість та ідентичність 2. Індивідуальний стиль професійної діяльності (ІСТД) 3. Психологія вершин майстерності, професійна самоактуалізація 4. Технології розвитку професійно-психологічної культури
17	Тема 17. Колективний суб'єкт трудової діяльності 1. Соціально-психологічні феномени у трудовому колективі 2. Групова динаміка та ефекти міжособистісного сприйняття 3. Причини та ознаки маніпуляцій у взаєминах
18	Тема 18. Управління професійними конфліктами 1. Професійний конфлікт, його структура та причини виникнення 2. Стратегія вирішення конфліктів «Виграти/Виграти» 3. Техніка «Картографія конфлікту»

План групових занять (заочна форма):

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Психологія праці як наука 1. Етимологія слова «праця» 2. Поняття, об'єкт та предмет психології праці 3. Основні розділи психології праці 4. Методи психології праці 5. Історія становлення психології праці 6. Людський та соціальний капітал як основа трудового потенціалу
	Тема 2. Класифікація професій 1. Поняття «професія», «спеціальність», «кваліфікація», «трудоий пост», «посада», «робоче місце».

2	<ol style="list-style-type: none"> 2. Незвичайні професії 3. Багаторівнева класифікація професій Є. О. Клімова 4. Типи професій 5. Класи, види/відділи та групи професій 6. «Формула професії»
3	<p>Тема 3. Професійне самовизначення. Професіогенез</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Професійне самовизначення як пошук сенсу в трудовій діяльності 7. Вплив психофізіології на вибір професії 8. Психологічні теорії професійного вибору 9. Поняття професіоналізму та професіогенезу 10. Періоди та стадії професіоналізації особистості за Є. О. Клімовим
4	<p>Тема 4. Цілепокладання й управління часом</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення потреб та цінностей за балансною моделлю Н. Пезешкіана 2. Технологія цілепокладання на основі піраміди Б. Франкліна 3. Критерії перевірки цілей. 4. Категорія часу в психології та тайм-менеджменті 5. Біоритми працездатності та нейрогормональний розклад дня 6. Короткострокове планування на основі матриці Д. Ейзенхауера
5	<p>Тема 5. Емоційна саморегуляція та стрес-менеджмент</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, показники та динаміка працездатності 2. Професійно обумовлені деструкції особистості 3. Втома, напруженість діяльності та стрес 4. Механізми психологічного захисту та копінг-стратегії 5. Розвиток емоційного інтелекту
6	<p>Тема 6. Технологія професійної орієнтації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура профорієнтації 2. Методи активізації професійного самовизначення 3. Професіографія як метод профорієнтаційної роботи 4. Психодіагностика професійних нахилів 5. «Диференціально-діагностичний опитувальник» Є.О. Климова 6. Методика «Стиль саморегуляції поведінки» В. І. Моросанової

4.3. Завдання для самостійної роботи

1. Підготовка до групових занять.
2. Підготовка до написання контрольної роботи.
3. Опрацювання першоджерела.
4. Підготовка профорієнтаційної вправи.
5. Підготовка психодіагностичної роботи.
6. Підготовка до контрольної роботи для заочної форми навчання.

1. Підготовка до групових занять. На групових заняттях викладач оцінює підготовлені здобувачами вищої освіти виступи, активність на занятті (відповіді на запитання, наведення прикладів з досвіду та обробленої літератури), вміння формулювати та відстоювати свої думки. Робота на груповому занятті оцінюється за наступними показниками:

- а) за наявність лекційного зошиту, наявність та якість відпрацювання в ньому конспектів за всіма заняттями змістового модулю;
- б) за підготовлену усну доповідь;
- в) за надання правильної усної (письмової) відповіді на поставлене запитання під час заняття, за доповнення.

2. Підготовка до написання контрольної роботи. Написання контрольної роботи є одним із засобів оцінки знань студентів. Контрольна робота проводиться відповідно до завершення вивчення дисципліни. Всього робочою програмою передбачено 1 контрольну роботу, що складається з 3 завдань. Студенти отримують питання відповідно до варіанту і мають 40 хв. на розв'язання завдань. Кожне питання у білеті має свою бальну оцінку. В залежності від того, скільки питань розв'язав здобувач вищої освіти, таку бальну оцінку він отримує.

3. Опрацювання першоджерела передбачає прочитання обраної книги, зміст якої стосується психології праці, та підготовку її презентації у творчій усній формі. Презентація першоджерела здійснюється усно на груповому занятті (до 15 хв.). Структура презентації: 1) актуальність (чому обрано саме цю книгу?); 2) основний зміст проблеми, розглянутої автором, корисні техніки; 3) висновки. Доповідачу можуть бути задані питання з боку студентів і викладача. Оцінюється повнота розкриття проблеми та наданих відповідей на запитання.

Перелік першоджерел

1. Біркенбіль В. Ф. Як досягти успіху в житті
2. Бішоф А. Самоменеджмент. Ефективно та раціонально
3. Гершон Д., Страуб Г. Емпауермент: мистецтво творити таке життя, яке ви хочете
4. Гоулман Д. Емоційний інтелект
5. Девідсон Дж. Як управляти своїм часом
6. Джексон А. Десять секретів успіху
7. Добротворський І.Л. Самоменеджмент: ефективні технології
8. Дорнан Д. Піаніно на березі
9. Зайверт Л. Ваш час – у ваших руках

10. Захаренко Г. Тайм-менеджмент
11. Кехо Д. Несвідоме може все
12. Кінан К. Самоменеджмент
13. Корнеліус Х., Фейр Ш. Виграти може кожен
14. Лакейн А. Мистецтво встигати
15. Маршал К. Ефективний тайм-менеджмент
16. Моргенстерн Дж. Тайм-менеджмент. Мистецтво планування і управління своїм часом і своїм життям
17. Пезешкіан Н. Якщо хочеш мати те, чого ніколи не мав, почни робити те, чого ніколи не робив
18. Поллі Б. Тайм-менеджмент. Планування і контроль часу
19. Роджерс К., Фрейберг Дж. Свобода вчитися
20. Синельников В. В. Сила наміру
21. Синельников В. В. Щеплення від стресу
22. Сельє Г. Стрес без дистресу
23. Ткаченко І. В. Тайм-менеджмент. Мистецтво управляти своїм часом
24. Трейсі Б. Залиште відразу, з'їжте жабу! 21 дієвий принцип ефективної праці
25. Трейсі Б. Досягнення максимуму
26. Франкл В. Сказати життю «Так»: психолог в концтаборі
27. Фром Е. Мати чи бути
28. Чисхольм П. Впевненість у собі: шлях до ділового успіху
29. Шейнов В. П. Приховане управління людиною
30. Шостром Е. Анти-Карнегі або людина-маніпулятор

4. Підготовка профорієнтаційної вправи. Студент підбирає одну вправу для профорієнтаційного тренінгу старшокласників, проводить її серед одногрупників на груповому занятті (до 20 хв.) з подальшим аналізом її ефективності для профорієнтаційної роботи в школах.

5. Підготовка психодіагностичної роботи полягає в письмовому аналізі пройдених тестів, що допомагають дослідити власні професійні здібності та інтереси з висновком щодо перспектив професійного зростання в обраній професії. Студентам необхідно виконати самодіагностику схильності до різних сфер професійної діяльності, проаналізувати результати пройдених тестів та написати висновок про особливості власної професійної спрямованості, використовуючи наступні методики:

- 1) «Диференціально-діагностичний опитувальник» Є. О. Климова;
- 2) Методика «Стиль саморегуляції поведінки» В. І. Моросанової;
- 3) Опитувальник Дж. Голланда;
- 4) Опитувальник Е. Давидової;
- 5) Проективна методика «Своя справа».

Результати дослідження (кількість набраних вами балів по кожному параметру, фото заповнених бланків відповідей або скріншоти своїх результатів, якщо тест пройдено онлайн) необхідно додати до роботи.

6. Підготовка до контрольної роботи для заочної форми навчання.

Студенти виконують індивідуальні завдання з психології праці відповідно до свого порядкового номеру в журналі. Кожне індивідуальне завдання містить: теоретичні питання, тестове завдання та творчі завдання:

1) Розпишіть цінності власного життя по балансній моделі Н. Пезешкіана (тіло, діяльність, контакти, внутрішній світ) – по 5-10 цінностей у кожній сфері. На основі цих цінностей сформулюйте місію свого життя (одним реченням). Дайте відповідь на питання: наскільки я реалізую цінності власного життя та виконую його місію у своїй професії/трудої діяльності?

2) Напишіть власну анотацію/рецензію на прочитане вами першоджерело (обрану з переліку книгу, зміст якої стосується психології праці) обсягом 1-1,5 сторінки без використання критичних джерел. Висловлюйте виключно ваше враження від прочитаного із наведенням найцінніших для вас ідей, цитат, які можна використати в особистому та професійному житті. Усний захист першоджерел відбудеться на семінарському занятті, доповідь – до 10 хв.

3) Психодіагностика професійних нахилів та інтересів. Виконайте самодіагностику схильності до різних сфер професійної діяльності, проаналізуйте результати пройдених тестів та напишіть висновок про особливості вашої професійної спрямованості, використовуючи наступні методики: «Диференціально-діагностичний опитувальник» Є.О. Климова; Опитувальник Е. Давидової; Проективна методика «Своя справа». Результати дослідження (кількість набраних вами балів по кожному параметру, фото заповнених бланків відповідей або скріншоти своїх результатів, якщо тест пройдено онлайн) обов'язково додайте. Робота оформлюється і здається в надрукованому та роздрукованому вигляді, а також завантажується в електронному вигляді в Moodle. Вимоги до оформлення: інтервал тексту 1,5; розмір шрифту 14 кегль, стиль – Times New Roman, поля верхнє/нижнє – 2; ліве – 2,5; праве – 1,5; відступ абзаців – 1,25.

Ідивідуальні завдання для заочної форми навчання

Ідивідуальне завдання № 1

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Праця в житті особистості. Етимологія слова «праця».
  - 2) Індустріальний період розвитку психології праці.
  - 3) Професіограма та психограма праці.
2. Тестове завдання:
  - 1) Кого вважають «батьком» психології праці ?
    - а) Є. О. Клімова;
    - б) Ф. Тейлора;
    - в) В. Н. Мясіщева;
    - г) Г. Беккера.
  - 2) В якому році І. Н. Шпільрейном було засновано психотехнічну лабораторію?
    - а) 1879 р.;
    - б) 1903 р.;
    - в) 1923 р.;
    - г) 1957 р.
  - 3) Професійне становлення особистості починається із стадії:
    - а) професійної адаптації;
    - б) майстерності;
    - в) вторинної професіоналізації;
    - г) оптації

Ідивідуальне завдання № 2

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Поняття, об'єкт та предмет психології праці та інженерної психології.
  - 2) Уявлення про працю в прадавні часи та її значення у контексті культурно-історичного розвитку суспільства.
  - 3) Адміністративна теорія організації праці А. Файоля.
2. Тестове завдання:
  - 1) Ким і коли був запропонований термін «ергономіка»:
    - а) І. Н. Шпільрейном у 1923 р.;
    - б) Міллер Д. і В. М. Бехтеревим 1935 р.;
    - в) В. Штерном у 1903 р.;
    - г) В. Н. Мясіщевим і В. М. Бехтеревим у 1921 р.
  - 2) Який із перелічених методів психології праці не належить до методу спостереження:
    - а) хронометраж;
    - б) фотографія робочого дня;
    - в) тестування;
    - г) трудовий метод.
  - 3) Яка з наведених класифікацій професій розроблена Дж. Голландом?
    - а) автоматична рефлексорна праця, напівавтоматична звична праця, шаблонна виконавча праця, самостійна праця в межах завдання, вільна творча праця;
    - б) некваліфіковані, кваліфіковані, спеціальні, середні, вищі робітники;
    - в) соціальний, інтелектуальний, конвенціональний, художній, підприємницький і реалістичний типи особистості;
    - г) фізична, розумова, чоловіча, жіноча праця.

Ідивідуальне завдання № 3

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Мета і завдання психології праці та інженерної психології.
  - 2) Виникнення прикладної психології праці.
  - 3) Теорії «збагачення праці» (Ф.Херцберг, Д.Мак-Грегор).
2. Тестове завдання:
  - 1) Яка із перелічених характеристик не відповідає визначенню «людський капітал»?
    - а) здатність навчатися протягом життя;
    - б) внутрішні ресурси особистості;
    - в) якість взаємовідносин між людьми, основаних на довірі;
    - г) знання, вміння та навички.
  - 2) Умовний рік народження психології праці:
    - а) 1879 р.;
    - б) 1903 р.;
    - в) 1923 р.;
    - г) 1957 р.
  - 3) Хто був засновником авіаційної психології?
    - а) К. К.Платонов;
    - б) Л. С. Виготський;
    - в) В. М.Бехтерев;
    - г) Г. Мюстерберг.

Ідивідуальне завдання № 4

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Основні розділи психології праці та інженерної психології.
  - 2) Психотехніка в історії розвитку психології праці.
  - 3) Система професійної орієнтації.
2. Тестове завдання:
  - 1) У якому році німецьких психолог В. Штерн запропонував термін “психотехніка”?
    - а) 1879 р.;
    - б) 1903 р.;
    - в) 1923 р.;
    - г) 1957 р.
  - 2) Хто розробив тестову установку перевірки професійної придатності – прилад для відбору водіїв трамваїв, яку можна вважати першим професійним стимулятором:
    - а) Л. Сонді;
    - б) Г. Мюнстерберг;
    - в) І.Н. Шпільрейн;
    - г) Ф. Тейлор.
  - 3) Кому належить випускна праця по закінченню шкільного навчання «Роздуми юнака при виборі професії» (1835 р.):
    - а) К. К.Платонову;
    - б) Л. С. Виготському;
    - в) К. Марксу;
    - г) З. Фрейду.

Ідивідуальне завдання № 5

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Взаємозв'язок психології праці та інженерної психології з іншими дисциплінами.
  - 2) «Школа соціальних систем» в розвитку психології праці (Ч.Бернар, Г.Саймон, Ф.Селзник).
  - 3) Поняття «професія», «спеціальність», «кваліфікація», «робочий/трудоий пост», «посада», «робоче місце».
2. Тестове завдання:
  - 1) Назвіть основні типи управління:
    - а) авторитарний, демократичний, ліберальний;
    - б) демократичний, ліберальний, альтернативний;
    - в) авторитарний, демократичний, авторитетний;
    - г) ліберальний, демократичний, авторитетний.
  - 2) Хто запропонував трудовий метод як різновид методу спостереження в психології праці:
    - а) І. Н. Шпільрейн;
    - б) Г. Мюнстерберг;
    - в) Є.О. Клімов;
    - г) Ф. Тейлор.
  - 3) Кому належить перша монографія з психології праці «Основи психотехніки», опублікована в 1914 р.:
    - а) Л. Сонді;
    - б) Г. Мюнстербергу;
    - в) І.Н. Шпільрейну;
    - г) Ф. Тейлору.

Ідивідуальне завдання № 6

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Класифікацій методів психології праці та інженерної психології.
  - 2) Концепція «сродної праці» Г.С. Сковороди.
  - 3) «Емпірична школа» в розвитку психології праці (П.Дракер, Р.Девіс, Е.Дейл).
2. Тестове завдання:
  - 1) Наука, яка об'єднує знання всіх наук про працю та її суб'єкт – це:
    - а) інженерна психологія;
    - б) ергономіка;
    - в) соціологія праці;
    - г) психотехніка.
  - 2) Хто розробляв найбільш оптимальну схему розташування букв на друкарській машинці з урахуванням часу реакції людини:
    - а) З. Фрейд;
    - б) І.Н. Шпільрейн;
    - в) В. Штерн;
    - г) Ф. Тейлор.
  - 3) До якого класу професій відповідно до її мети за Є.О. Клімовим відноситься професія психолога?
    - а) гностичний;
    - б) перетворювальний;
    - в) винахідницький;
    - г) функціональний.

Ідивідуальне завдання № 7

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Трудовий метод в психології праці.
  - 2) Історія вітчизняної психології праці.
  - 3) Синтетична концепція управління Л. Г'юлік, Дж. Муні і Л.Ф. Урвіка.
2. Тестове завдання:
  - 1) Який із розділів психології праці вивчає інформаційну взаємодію людини зі складною технікою:
    - а) психологія управління;
    - б) інженерна психологія;
    - в) професійна підготовка;
    - г) профорієнтація
  - 2) Змістовне описання професій і професійної діяльності – це:
    - а) професіографія;
    - б) психотехніка;
    - в) професіогенез;
    - г) професіограма.
  - 3) Хто запропонував систему тропізмів як психоаналітичну класифікацію первинних мотивів людської поведінки:
    - а) Л. Сонді;
    - б) Е. Мейо;
    - в) З. Фрейд;
    - г) Я. Морено.

Ідивідуальне завдання № 8

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Роль праці у перетворенні мавпи на людину.
  - 2) Хоторнські експерименти Е. Мейо.
  - 3) Психологічна класифікація професій Дж. Голланда
2. Тестове завдання:
  - 1) Хто є автором концепції “сродної праці”?
    - а) К.К. Платонов;
    - б) В.М. Бехтерєв;
    - в) Г.С. Сковорода;
    - г) З. Фрейд.
  - 2) До якого виду професій залежно від засобів праці за класифікацією Є.О. Клімова відноситься професія лікаря:
    - а) ручні знаряддя праці;
    - б) машинні знаряддя праці;
    - в) автоматичні засоби праці;
    - г) функціональні засоби праці.
  - 3) Змістовне описання професій і професійної діяльності – це:
    - а) професіографія;
    - б) психотехніка;
    - в) професіогенез;
    - г) професіограма.

Ідивідуальне завдання № 9

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) «Фотографія» робочого дня як метод психології праці.
  - 2) «Школа людських відносин» в історії розвитку психології праці.
  - 3) Стадії професійного розвитку (професіогенезу) за Є. О. Климовим.
2. Тестове завдання:
  - 1) Автор першої наукової системи організації праці, основоположник «наукового менеджменту»:
    - а) Ф. Тейлор;
    - б) Е. Мейо;
    - в) К.К. Платонов;
    - г) Я. Морено.
  - 2) Потяг до вибору певного професійного заняття за Л. Сонді – це:
    - а) лібідотропізм;
    - б) оперотропізм;
    - в) морботропізм;
    - г) танатотропізм.
  - 3) Хто є автором наведеної класифікації професій: потрібні, корисні, звеселяючі, марні, шкідливі професії:
    - а) Дж. Голланд;
    - б) В. М. Татищев;
    - в) Є. О. Климов;
    - г) А. Файоль.

Ідивідуальне завдання № 10

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Теорія наукової організації праці М. Вебера.
  - 2) Сучасний період розвитку психології праці в Україні.
  - 3) Основні підходи до класифікації професій.
2. Тестове завдання:
  - 1) Хто проводив «Хоторнський експеримент» протягом 1928-1932 рр.:
    - а) Ф. Тейлор;
    - б) Е. Мейо;
    - в) К.К. Платонов;
    - г) Я. Морено.
  - 2) Яке визначення поняття “професії” є вірним:
    - а) група споріднених спеціальностей, конкретний вид трудової діяльності, що вимагає від особистості певної підготовки;
    - б) статусна характеристика працівника з чітко окресленим колом посадових обов'язків;
    - в) рівень трудової майстерності;
    - г) різновид професійної освітньої програми в навчальному закладі.
  - 3) Хто запропонував трудовий метод як різновид методу спостереження в психології праці:
    - а) І. Н. Шпільрейн;
    - б) Г. Мюнстерберг;
    - в) Є.О. Климов;
    - г) Ф. Тейлор.

Індивідуальне завдання № 11

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Метод критичних інцидентів в психології праці.
  - 2) Наукова система організації трудової діяльності Ф. Тейлора (тейлоризм).
  - 3) Теорії професійного вибору.
2. Тестове завдання:
  - 1) Термін “психотехніка” у 1903 році запропонував:
    - а) В. Штерн;
    - б) Г. Мюнстерберг;
    - в) Є.О. Клімов;
    - г) Ф. Тейлор.
  - 2) Хто є автором унікального методу дослідження структури групи - соціометрії:
    - а) Ф. Тейлор;
    - б) Е. Мейо;
    - в) З. Фрейд;
    - г) Я. Морено.
  - 3) До якого типу професій за Є.О. Клімовим відноситься професія психотерапевта?
    - а) людина – людина;
    - б) людина – техніка;
    - в) людина – художній образ;
    - г) людина – природа.

Індивідуальне завдання № 12

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Праця в житті особистості. Етимологія слова «праця».
  - 2) Індустріальний період розвитку психології праці.
  - 3) Професіограма та психограма праці.
2. Тестове завдання:
  - 1) Кого вважають «батьком» психології праці ?
    - а) Є. О. Клімова;
    - б) Ф. Тейлора;
    - в) В. Н. Мясіщева;
    - г) Г.Беккера.
  - 2) В якому році І. Н. Шпільрейном було засновано психотехнічну лабораторію?
    - а) 1879 р.;
    - б) 1903 р.;
    - в) 1923 р.;
    - г) 1957 р.
  - 3) Професійне становлення особистості починається із стадії:
    - а) професійної адаптації;
    - б) майстерності;
    - в) вторинної професіоналізації;
    - г) оптації

Індивідуальне завдання № 13

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Поняття, об'єкт та предмет психології праці та інженерної психології.
  - 2) Уявлення про працю в прадавні часи та її значення у контексті культурно-історичного розвитку суспільства.
  - 3) Адміністративна теорія організації праці А. Файоля.
2. Тестове завдання:
  - 1) Ким і коли був запропонований термін «ергономіка»:
    - а) І. Н. Шпільрейном у 1923 р.;
    - б) Міллер Д. і В. М. Бехтеревим 1935 р.;
    - в) В. Штерном у 1903 р.;
    - г) В. Н. Мясіщевим і В. М. Бехтеревим у 1921 р.
  - 2) Який із перелічених методів психології праці не належить до методу спостереження:
    - а) хронометраж;
    - б) фотографія робочого дня;
    - в) тестування;
    - г) трудовий метод.
  - 3) Яка з наведених класифікацій професій розроблена Дж. Голландом?
    - а) автоматична рефлекторна праця, напівавтоматична звична праця, шаблонна виконавча праця, самостійна праця в межах завдання, вільна творча праця;
    - б) некваліфіковані, кваліфіковані, спеціальні, середні, вищі робітники;
    - в) соціальний, інтелектуальний, конвенціональний, художній, підприємницький і реалістичний типи особистості;
    - г) фізична, розумова, чоловіча, жіноча праця.

Індивідуальне завдання № 14

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Мета і завдання психології праці та інженерної психології.
  - 2) Виникнення прикладної психології праці.
  - 3) Теорії «збагачення праці» (Ф.Херцберг, Д.Мак-Грегор).
2. Тестове завдання:
  - 1) Яка із перелічених характеристик не відповідає визначенню «людський капітал»?
    - а) здатність навчатися протягом життя;
    - б) внутрішні ресурси особистості;
    - в) якість взаємовідносин між людьми, оснований на довірі;
    - г) знання, вміння та навички.
  - 2) Умовний рік народження психології праці:
    - а) 1879 р.;
    - б) 1903 р.;
    - в) 1923 р.;
    - г) 1957 р.
  - 3) Хто був засновником авіаційної психології?
    - а) К. К.Платонов;
    - б) Л. С. Виготський;
    - в) В. М.Бехтерев;
    - г) Г. Мюстерберг.

Індивідуальне завдання № 15

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Основні розділи психології праці та інженерної психології.
  - 2) Психотехніка в історії розвитку психології праці.
  - 3) Система професійної орієнтації.
2. Тестове завдання:
  - 1) У якому році німецьких психолог В. Штерн запропонував термін “психотехніка”?
    - а) 1879 р.;
    - б) 1903 р.;
    - в) 1923 р.;
    - г) 1957 р.
  - 2) Хто розробив тестову установку перевірки професійної придатності – прилад для відбору водіїв трамваїв, яку можна вважати першим професійним стимулятором:
    - а) Л. Сонді;
    - б) Г. Мюнстерберг;
    - в) І.Н. Шпільрейн;
    - г) Ф. Тейлор.
  - 3) Кому належить випускна праця по закінченню шкільного навчання «Роздуми юнака при виборі професії» (1835 р.):
    - а) К. К.Платонову;
    - б) Л. С. Виготському;
    - в) К. Марксу;
    - г) З. Фрейду.

Індивідуальне завдання № 16

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Взаємозв'язок психології праці та інженерної психології з іншими дисциплінами.
  - 2) «Школа соціальних систем» в розвитку психології праці (Ч.Бернар, Г.Саймон, Ф.Селзник).
  - 3) Поняття «професія», «спеціальність», «кваліфікація», «робочий/трудоий пост», «посада», «робоче місце».
2. Тестове завдання:
  - 1) Назвіть основні типи управління:
    - а) авторитарний, демократичний, ліберальний;
    - б) демократичний, ліберальний, альтернативний;
    - в) авторитарний, демократичний, авторитетний;
    - г) ліберальний, демократичний, авторитетний.
  - 2) Хто запропонував трудовий метод як різновид методу спостереження в психології праці:
    - а) І. Н. Шпільрейн;
    - б) Г. Мюнстерберг;
    - в) Є.О. Клімов;
    - г) Ф. Тейлор.
  - 3) Кому належить перша монографія з психології праці «Основи психотехніки», опублікована в 1914 р.:
    - а) Л. Сонді;
    - б) Г. Мюнстербергу;
    - в) І.Н. Шпільрейну;
    - г) Ф. Тейлору.

Індивідуальне завдання № 17

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Класифікацій методів психології праці та інженерної психології.
  - 2) Концепція «сродної праці» Г.С. Сковороди.
  - 3) «Емпірична школа» в розвитку психології праці (П.Дракер, Р.Девіс, Е.Дейл).
2. Тестове завдання:
  - 1) Наука, яка об'єднує знання всіх наук про працю та її суб'єкт – це:
    - а) інженерна психологія;
    - б) ергономіка;
    - в) соціологія праці;
    - г) психотехніка.
  - 2) Хто розробляв найбільш оптимальну схему розташування букв на друкарській машинці з урахуванням часу реакції людини:
    - а) З. Фрейд;
    - б) І.Н. Шпільрейн;
    - в) В. Штерн;
    - г) Ф. Тейлор.
  - 3) До якого класу професій відповідно до її мети за Є.О. Клімовим відноситься професія психолога?
    - а) гностичний;
    - б) перетворювальний;
    - в) винахідницький;
    - г) функціональний.

Індивідуальне завдання № 18

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Трудовий метод в психології праці.
  - 2) Історія вітчизняної психології праці.
  - 3) Синтетична концепція управління Л. Г'юлік, Дж. Муні і Л.Ф. Урвіка.
2. Тестове завдання:
  - 1) Який із розділів психології праці вивчає інформаційну взаємодію людини зі складною технікою:
    - а) психологія управління;
    - б) інженерна психологія;
    - в) професійна підготовка;
    - г) профорієнтація
  - 2) Змістовне описання професій і професійної діяльності – це:
    - а) професіографія;
    - б) психотехніка;
    - в) професіогенез;
    - г) професіограма.
  - 3) Хто запропонував систему тропізмів як психоаналітичну класифікацію первинних мотивів людської поведінки:
    - а) Л. Сонді;
    - б) Е. Мейо;
    - в) З. Фрейд;
    - г) Я. Морено.

Індивідуальне завдання № 19

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) Роль праці у перетворенні мавпи на людину.
  - 2) Хоторнські експерименти Е. Мейо.
  - 3) Психологічна класифікація професій Дж. Голланда
2. Тестове завдання:
  - 1) Хто є автором концепції “сродної праці”?
    - а) К.К. Платонов;
    - б) В.М. Бехтерев;
    - в) Г.С. Сковорода;
    - г) З. Фрейд.
  - 2) До якого виду професій залежно від засобів праці за класифікацією Є.О. Клімова відноситься професія лікаря:
    - а) ручні знаряддя праці;
    - б) машинні знаряддя праці;
    - в) автоматичні засоби праці;
    - г) функціональні засоби праці.
  - 3) Змістовне описання професій і професійної діяльності – це:
    - а) професіографія;
    - б) психотехніка;
    - в) професіогенез;
    - г) професіограма.

Індивідуальне завдання № 20

1. Розкрийте теоретичні питання (лаконічно 1-2 сторінки на кожне питання з посиланням на реально використані джерела (1-3 найменування) та коротким висновком в кінці з висловлюванням власної думки:
  - 1) «Фотографія» робочого дня як метод психології праці.
  - 2) «Школа людських відносин» в історії розвитку психології праці.
  - 3) Стадії професійного розвитку (професіогенезу) за Є. О. Климовим.
2. Тестове завдання:
  - 1) Автор першої наукової системи організації праці, основоположник «наукового менеджменту»:
    - а) Ф. Тейлор;
    - б) Е. Мейо;
    - в) К.К. Платонов;
    - г) Я. Морено.
  - 2) Потяг до вибору певного професійного заняття за Л. Сонді – це:
    - а) лібідотропізм;
    - б) оперотропізм;
    - в) морботропізм;
    - г) танатотропізм.
  - 3) Хто є автором наведеної класифікації професій: потрібні, корисні, звеселяючі, марні, шкідливі професії:
    - а) Дж. Голланд;
    - б) В. М. Татищев;
    - в) Є. О. Клімов;
    - г) А. Файоль.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Освітній процес при викладанні дисципліни «Психологія праці» повністю забезпечується.

I. Технічні засоби навчання:

- 1) ноутбук;
- 2) проектор;
- 3) інтерактивна дошка.

II. Програмне забезпечення: Power Point, Microsoft Excel, SPSS, платформа дистанційного навчання Moodle.

5. Поточний контроль

5.1. Питання до контрольної роботи

1. Психологія праці як наука
2. Етимологія слова «праця»
3. Поняття, об'єкт та предмет психології праці
4. Мета і завдання психології праці
5. Основні розділи психології праці
6. Методи психології праці
7. Історія становлення психології праці
8. Уявлення про працю в стародавні часи та її значення у контексті культурно-історичного розвитку суспільства.
9. Концепція «сродної праці» Г.С. Сковороди
10. Виникнення прикладної психології праці (з кінця 80-х рр. XIX ст. до кінця 20-х рр. XX ст.; В.Штерн, Г. Мюнстерберг)
11. Психотехніка та наукова організація праці (1920-1930-і рр. XX ст.; А. К. Гастев, І. Н. Шпільрейн)
12. Індустріальний період розвитку психології праці
13. Класичні підходи (Ф. У. Тейлор, А. Файоль, Л. Гьюлік, Л. Урвік)
14. Школа «людських відносин» (Е. Мейо, М.Фоллет, Ф. Герцберг, Д.Мак-Грегор)
15. «Емпірична школа» в розвитку психології праці (П.Дракер, Р.Девіс, Е.Дейл)
16. «Школа соціальних систем» (Ч.Бернар, Г.Саймон, Ф.Селзник)
17. Людський та соціальний капітал як основа трудового потенціалу
18. Ставлення до праці в різних культурах
19. Концепція людського капіталу Г. Беккера
20. Теорії соціального капіталу (Дж. Коулмен, Р. Патнем)
21. Класифікація професій
22. Поняття «професія», «спеціальність», «кваліфікація»,
23. Поняття «трудова посада», «посада», «робоче місце».
24. Професії, що «вимерли»
25. Сучасні незвичайні професії
26. Багаторівнева класифікація професій Є. О. Клімова
27. Типи професій
28. Класи, види/відділи
29. Групи професій
30. «Формула професії»
31. Професійне самовизначення як пошук сенсу в трудовій діяльності
32. Вплив психофізіології на вибір професії
33. Психологічні теорії професійного вибору
34. Поняття професіоналізму та професіогенезу
35. Періоди та стадії професіоналізації особистості за Є.О. Клімовим
36. Рівні засвоєння практичного знання
37. Складові та ознаки професіоналізму фахівця

38. Самореалізація особистості у професійній діяльності
39. Самомотивація і цілепокладання
40. Категорія лінії в психології, її еволюційне значення та зв'язок з мотивацією.
41. Визначення потреб та цінностей за балансною моделлю Н. Пезешкіана
42. Технологія цілепокладання на основі піраміди Б. Франкліна
43. Критерії перевірки цілей
44. Система SMART та квадрат Декарта
45. Управління часом
46. Категорія часу в психології та тайм-менеджменті
47. Прокрастинація і «зона комфорту»
48. Хронометраж часу як метод виявлення його «поглиначів»
49. Біоритми працездатності та нейрогормональний розклад дня
50. Короткострокове планування на основі матриці Д. Ейзенхауера
51. Професійна деформація
52. Поняття працездатності та продуктивності
53. Показники та динаміка працездатності
54. Професійно обумовлені деструкції особистості
55. Синдром емоційного вигорання
56. Емоційна саморегуляція та стрес-менеджмент
57. Втома, напруженість діяльності та стрес
58. Механізми психологічного захисту та копінг-стратегії
59. Розвиток емоційного інтелекту
60. Технології роботи з хронічною втомою та синдромом вигорання
61. Технологія професійної орієнтації
62. Структура профорієнтації
63. Методи активізації професійного самовизначення
64. Професіографія як метод профорієнтаційної роботи
65. Психодіагностика професійних нахилів
66. Опишіть особливості роботи з методикою «Диференціально-діагностичний опитувальник» Є.О. Климова
67. Опишіть особливості роботи з методикою «Стиль саморегуляції поведінки» В. І. Моросанової
68. Опишіть особливості роботи з Опитувальником Е. Давидової
69. Проективні методики дослідження професійних здібностей
70. Розвиток психологічної культури фахівця
71. Психологічна культура як основа професіоналізму психолога.
72. Поняття професійно-психологічної культури
73. Структура психологічної культури
74. Професійно важливі якості та здібності
75. Психодіагностика рівня розвитку професійно-психологічної культури
76. Професійна самосвідомість та ідентичність
77. Індивідуальний стиль професійної діяльності (ІСТД)
78. Психологія вершин майстерності
79. Професійна самоактуалізація
80. Технології розвитку професійно-психологічної культури

81. Колективний суб'єкт трудової діяльності
82. Соціально-психологічні феномени у трудовому колективі
83. Групова динаміка
84. Ефекти міжособистісного сприйняття
85. Причини та ознаки маніпуляцій у взаєминах
86. Управління професійними конфліктами
87. Поняття професійного конфлікту
88. Структура та причини виникнення професійного конфлікту
89. Стратегія вирішення конфліктів «Виграти/Виграти»
90. Техніка «Картографія конфлікту»

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність - 053 «Психологія»
Навчальна дисципліна **ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ**

Контрольна робота

Варіант № 1.

1. Психологія праці як наука (2б)
2. Професійне самовизначення як пошук сенсу в трудовій діяльності (2б)
3. Технологія професійної орієнтації (2б)

Затверджено на засіданні кафедри психології Протокол № 1 від « 27 » серпня
2020 р.

6. Підсумковий контроль (залік)

Питання до заліку:

1. Психологія праці як наука
2. Основні розділи психології праці
3. Методи психології праці
4. Історія становлення психології праці
5. Виникнення прикладної психології праці (з кінця 80-х рр. XIX ст. до кінця 20-х рр. XX ст.; В.Штерн, Г. Мюнстерберг)
6. Психотехніка та наукова організація праці (1920-1930-і рр. XX ст.; А. К. Гастєв, І. Н. Шпільрейн)
7. Індустріальний період розвитку психології праці
8. Класичні підходи (Ф. У. Тейлор, А. Файоль, Л. Гьюлік, Л. Урвік)
9. Школа «людських відносин» (Е. Мейо, М.Фоллет, Ф. Герцберг, Д.Мак-Грегор)
- 10.«Емпірична школа» в розвитку психології праці (П.Дракер, Р.Девіс, Е.Дейл)
11. «Школа соціальних систем» (Ч.Бернар, Г.Саймон, Ф.Селзник)
- 12.Людський та соціальний капітал як основа трудового потенціалу
- 13.Концепція людського капіталу Г. Беккера
- 14.Теорії соціального капіталу (Дж. Коулмен, Р. Патнем)
- 15.Класифікація професій
- 16.Поняття «професія», «спеціальність», «кваліфікація», «трудовий пост», «посада», «робоче місце».
- 17.Багаторівнева класифікація професій Є. О. Клімова
- 18.Вплив психофізіології на вибір професії
- 19.Психологічні теорії професійного вибору
- 20.Поняття професіоналізму та професіогенезу
- 21.Періоди та стадії професіоналізації особистості за Є.О. Клімовим
- 22.Самомотивація і цілепокладання
- 23.Категорія лінії в психології, її еволюційне значення та зв'язок з мотивацією.
- 24.Визначення потреб та цінностей за балансною моделлю Н. Пезешкіана
- 25.Технологія цілепокладання на основі піраміди Б. Франкліна
- 26.Критерії перевірки цілей.
27. Система SMART та квадрат Декарта.
- 28.Категорія часу в психології та тайм-менеджменті
- 29.Прокрастинація і «зона комфорту»
- 30.Хронометраж часу як метод виявлення його «поглиначів»
- 31.Біоритми працездатності та нейрогормональний розклад дня
- 32.Короткострокове планування на основі матриці Д. Ейзенхауера
- 33.Професійна деформація
- 34.Поняття працездатності та продуктивності
- 35.Показники та динаміка працездатності
- 36.Професійно обумовлені деструкції особистості
- 37.Синдром емоційного вигорання
38. Емоційна саморегуляція та стрес-менеджмент

39. Втома, напруженість діяльності та стрес
40. Механізми психологічного захисту та копінг-стратегії
41. Розвиток емоційного інтелекту
42. Технологія професійної орієнтації
43. Структура профорієнтації
44. Методи активізації професійного самовизначення
45. Професіографія як метод профорієнтаційної роботи
46. Психодіагностика професійних нахилів
47. Розвиток психологічної культури фахівця
48. Психологічна культура як основа професіоналізму психолога.
49. Структура психологічної культури
50. Індивідуальний стиль професійної діяльності (ІСТД)
51. Колективний суб'єкт трудової діяльності
52. Соціально-психологічні феномени у трудовому колективі
53. Групова динаміка
54. Ефекти міжособистісного сприйняття
55. Причини та ознаки маніпуляцій у взаєминах
56. Управління професійними конфліктами
57. Поняття професійного конфлікту
58. Структура та причини виникнення професійного конфлікту
59. Стратегія вирішення конфліктів «Виграти/Виграти»
60. Техніка «Картографія конфлікту»

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань: 05 – Соціально-поведінкові науки
Спеціальність: 053 «Психологія»
Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ**
ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ №1

1. Психологія праці як наука (10 б)
2. Біоритми працездатності та нейрогормональний розклад дня (10 б.)
3. Напишіть формулу професії циркового клоуна (10 б)

Затверджено на засіданні кафедри психології. Протокол № 1 від «27» серпня 2020 року

Завідувач кафедри, професор

Лисенкова І. П.

Упорядник, ст. викл. кафедри

Гусак В. М.

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на групових заняттях	36 (5*4б=20 + 8*2б=16)
2	Контрольна робота	6
3	Захист першоджерела	10
4	Проведення профорієнтаційної вправи	6
5	Психодіагностична робота	12
6	Складання заліку	30
	Всього	100

Заочна форма навчання:

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на групових заняттях	25 (5*5 б)
2	Захист першоджерела	15
3	Контрольна робота	30
4	Складання заліку	30
	Всього	100

Пояснення до умов визначення рейтингу

Денна форма

Критерії оцінювання навчальних досягнень	Бали
1. Бали за відповіді на групових заняттях	
Максимум 4 бали за відповідь на груповому занятті	
Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.	4
Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	3
Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.	2
Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	1
Максимум 2 бали за відповідь на груповому занятті	
Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.	2
Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	1
2. Бали за написання контрольної роботи	
Бальна оцінка, відображена на кожному питанні варіанту контрольної	
Повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки, правильне використання термінології.	максимальний бал за питання
Відповідь не повна, не містить аргументів, неправильне застосування термінології.	зниження оцінки
3. Бали за захист першоджерела	
Першоджерело опрацьовано повністю, в його усній презентації розкрито актуальність, основний зміст проблеми, доречно наведено цікаві приклади,	10-9

творчо продемонстровані корисні техніки, самостійно зроблено узагальнення та висновки, наведено власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача доповідач вільно володіє матеріалом та повністю розкриває питання.	
Першоджерело опрацьовано частково, в його усній презентації розкрито актуальність, основний зміст проблеми, проте відсутні цікаві приклади, не продемонстровані корисні техніки. Студент частково здатен самостійно робити певні узагальнення та висновки, висловлювати власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача доповідач лише частково володіє матеріалом та не повністю розкриває питання.	8-5
Першоджерело опрацьовано лише фрагментарно, в його усній презентації лише частково розкрито актуальність та основний зміст проблеми, відсутні приклади та корисні техніки, студент нездатен самостійно зробити узагальнення та висновки, навести власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача у доповідача виникають труднощі.	4-1
4. Бали за проведення профорієнтаційної вправи	
Студент вдало підібрав оригінальну вправу для профорієнтаційного тренінгу старшокласників, провів її серед однокласників на груповому занятті, проаналізував її ефективність для профорієнтаційної роботи в школах, отримав схвальний зворотній зв'язок від однокласників щодо її профорієнтаційної користі.	6-5
Підібрана вправа для профорієнтаційного тренінгу старшокласників проведена серед однокласників на груповому занятті досить успішно, проте виникли труднощі з аналізом її ефективності для профорієнтаційної роботи в школах.	4-3
Профорієнтаційна вправа підібрана та проведена не досить вдало, їй не вистачає оригінальності та ефективності для профорієнтаційної роботи в школах. Студент не може самостійно проаналізувати її профорієнтаційну користь та організувати зворотній зв'язок від однокласників.	2-1
5. Бали за психодіагностичну роботу	
Студентом пройдено всі тести, вірно підраховано результати, здійснено їх глибокий аналіз та зроблено висновок про особливості власної професійної спрямованості та перспективи професійного зростання в обраній професії. Роботу оформлено відповідно до вимог, результати дослідження (кількість набраних балів по кожному параметру, фото заповнених бланків відповідей або скріншоти своїх результатів, якщо тест пройдено онлайн) додано до роботи.	12-11
Студентом пройдено більшість тестів, вірно підраховано результати, здійснено їх аналіз, зроблено висновок про особливості власної професійної спрямованості та перспективи професійного зростання в обраній професії. Роботу оформлено з деякими помилками, не всі результати дослідження (кількість набраних балів по кожному параметру, фото заповнених бланків відповідей або скріншоти своїх результатів, якщо тест пройдено онлайн) додано до роботи.	10-6
Студентом пройдено не всі тести, оформлення роботи не відповідає вимогам, наявні грубі помилки у підрахунках результатів. Відсутні висновки про особливості власної професійної спрямованості та перспективи професійного зростання в обраній професії. Результати дослідження (кількість набраних балів по кожному параметру, фото заповнених бланків відповідей або скріншоти своїх результатів, якщо тест пройдено онлайн) не додано до роботи.	5-1

Заочна форма

Критерії оцінювання навчальних досягнень	Бали
1. Бали за відповіді на групових заняттях	
Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.	5
Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	4
Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.	3
Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	2
Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.	1
2. Бали за захист першоджерела	
Першоджерело опрацьовано повністю, в його усній презентації розкрито актуальність, основний зміст проблеми, доречно наведено цікаві приклади, творчо продемонстровані корисні техніки, самостійно зроблено узагальнення та висновки, наведено власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача доповідач вільно володіє матеріалом та повністю розкриває питання.	15-11
Першоджерело опрацьовано частково, в його усній презентації розкрито актуальність, основний зміст проблеми, проте відсутні цікаві приклади, не продемонстровані корисні техніки. Студент частково здатен самостійно робити певні узагальнення та висновки, висловлювати власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача доповідач лише частково володіє матеріалом та не повністю розкриває питання.	10-6
Першоджерело опрацьовано лише фрагментарно, в його усній презентації лише частково розкрито актуальність та основний зміст проблеми, відсутні приклади та корисні техніки, студент нездатен самостійно зробити узагальнення та висновки, навести власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача у доповідача виникають труднощі.	5-1
3. Бали за написання контрольної роботи	
Студент вірно виконав всі завдання свого індивідуального варіанту відповідно до порядкового номеру в журналі: теоретичні питання, тестове та	30

<p>творчі завдання. Студентом пройдено всі тести, вірно підраховано результати, здійснено їх глибокий аналіз, зроблено висновок про особливості власної професійної спрямованості та перспективи професійного зростання в обраній професії. Роботу оформлено відповідно до вимог, результати дослідження (кількість набраних балів, фото заповнених бланків відповідей) додано до роботи.</p>	
<p>Студент вірно виконав більшість завдань свого індивідуального варіанту відповідно до порядкового номеру в журналі: теоретичні питання, тестове та творчі завдання. Студентом пройдено більшість тестів, вірно підраховано результати, здійснено їх аналіз, зроблено висновок про особливості власної професійної спрямованості та перспективи професійного зростання в обраній професії. Роботу оформлено загалом відповідно до вимог, проте не всі результати дослідження (кількість набраних балів, фото заповнених бланків відповідей) додано до роботи.</p>	29-20
<p>Студент виконав лише частину завдань свого індивідуального варіанту відповідно до порядкового номеру в журналі, деякі з них – з помилками: не повністю розкрив теоретичні питання, невірно відповів на деякі тестові питання. Студентом пройдено не всі тести, невірно підраховано деякі результати, їх аналіз та висновки здійснено поверхово. При оформленні роботи порушено багато вимог, не всі результати дослідження (кількість набраних балів, фото заповнених бланків відповідей) додано до роботи.</p>	19-10
<p>Студент виконав лише декілька завдань свого індивідуального варіанту відповідно до порядкового номеру в журналі, більшість з них – з помилками. Студентом пройдено менше половини тестів, оформлення роботи не відповідає вимогам, наявні грубі помилки у підрахунках результатів. Відсутні висновки про особливості власної професійної спрямованості та перспективи професійного зростання в обраній професії. Результати дослідження (кількість набраних балів по кожному параметру, фото заповнених бланків відповідей) не додано до роботи.</p>	9-1

Оцінювання знань студента під час заліку чи екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою, прийнятою у ЧНУ імені Петра Могили.

Оцінка **«Відмінно» - 90-100 балів** ставиться за умов, якщо студент дав лаконічні і ґрунтовні відповіді на всі запропоновані йому питання. Відповідь свідчить, що студент вільно володіє всім матеріалом курсу, передбаченим робочою програмою, при тому, він має не розрізненні знання окремих тем курсу, а володіє ним комплексно. Студент уміє аргументувати свою відповідь, навести необхідні докази, приклади; аналізувати запропоновані ситуації, посилаючись на джерела інформації. Студент розуміє значимість відповідних знань для особистого життя та для майбутньої професійної діяльності, підтверджуючи це конкретними прикладами.

Найвища оцінка ставиться також за вміння наводити протилежні підходи до оцінки тих чи інших феноменів, співставлення різних наукових позицій, уміння вести полеміку з дослідниками. Під час відповіді студент має продемонструвати не репродуктивну, а творчу розумову діяльність.

Оцінка **«Добре» - 75-89 балів** ставиться за умов, якщо студент викладає відповідь на кожне питання логічно, розкриваючи основний зміст. Разом з тим, відповіді не вистачає ґрунтовності, всебічності, деякі важливі нюанси пропущені. При доборі та наведенні фактів та прикладів студент припускається незначних помилок. В той же час, студент не розуміє актуальності висвітлюваних питань. У висловлюванні власної думки зустрічаються певні неточності. Висновки не носять повного та логічного підсумку.

Оцінка **«Задовільно» - 60-74 балів** виставляється студенту в разі, якщо він не повністю розкрив питання, або не відповів на деякі з них, що свідчить про відсутність повного комплексного засвоєння матеріалів курсу (знає лише певні теми). Відсутня ґрунтовність у розгляді питань, порушується логіка викладу питання. Студент не вміє аналізувати матеріал, не розуміє актуальність проблеми для сьогоденного дня. Аргументація відповіді слабка, вибіркова, мають місце суттєві помилки у використанні фактичного матеріалу. Висновки не відбивають суті питання, або відсутні.

Оцінка **«Незадовільно» - 21-60 балів** виставляється студенту в разі, коли кожне з питань висвітлено поверхнево, або не висвітленими залишаються більшість питань. В процесі висвітлення питань допущені значні помилки, студент не знає, або плутає фактичний матеріал, не здатний аналізувати основні проблеми, не демонструє творчої розумової діяльності. Власна думка і висновки відсутні.

8. Рекомендовані джерела інформації

8.1. Основні:

1. Коропецька О. М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості. Навчальний посібник. Київ: КНТ, 2016. 438 с.
2. Кузікова С. Б. Психологічні основи становлення суб'єкта саморозвитку в юнацькому віці. Монографія. Суми: Видавництво СумДПУ, 2020. 324 с.
3. Лазарев М.О. Пізнавально-творча і професійна самореалізація особистості в евристичній освіті: монографія. Суми: СумДПУ, 2020. 312 с.
4. Лазуренко О.О. Психологія емоцій: підручник. Київ: Книга Плюс, 2018. 264 с.
5. Мазяр О.В., Кириченко В.В. Психологія праці: модульний курс: навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 190 с.
6. Павелків Р.В. Особистість у контексті морального та професійного зростання. Монографія. ЦУЛ, 2019. 192 с.
7. Прищак М. Д., Лесько О. Й. Психологія управління в організації: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2016. 150 с.
8. Професійна орієнтація в сучасній школі: кращі методичні розробки практичних психологів і соціальних педагогів малокомплектних загальноосвітніх навчальних закладів, навчально-виховних об'єднань, навчально-виховних комплексів: методичні рекомендації / авт. кол. за наук. ред. І. І. Ткачук. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 115 с.
9. Професійне самовизначення старшокласників в умовах освітнього округу: посіб. /Л. А. Гуцан, О. Л. Морін, З. В. Охріменко, О. М. Пархоменко, Л. І. Гриценко, І. І. Ткачук. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 220 с.
10. Психологія праці: навч. посіб. / Г.В. Ложкін, Н.Ю. Воляннюк, О.О. Солтик; за заг. ред. Г. В. Ложкіна. Хмельницький: ХНУ, 2013. 191 с.
11. Рибалка В. В. Психологія і педагогіка праці особистості: посібник. Кіровоград: Імекс–ЛТД, 2013. 136 с.
12. Щербакова І. М. Психологія праці: теоретичні і методологічні основи наукових досліджень: навчальний посібник. Суми: СумДПУ, 2020. 144 с.

8.2. Додаткові:

1. Аллен Д. Як упорядкувати справи. Мистецтво продуктивності без стресу. Київ: КМ-БУКС, 2018. 392 с.
2. Бондарчук І. Soft skills, або «м'які навички» для навчання та роботи. Видавництво «Шкільний світ», 2020. 120 с.
3. Вебб К. Живи на всі сто. Як зробити свій день продуктивним. Київ: Наш Формат, 2017. 392 с.
4. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: «Vivat», 2019. 512 с.
5. Дестено Д. Емоційний успіх. Як отримати бажане та необхідне від життя за допомогою трьох ключових емоцій. Харків: Фабула, 2019. 288 с.

6. Єлова Т. Основні чинники професійного самовизначення старшокласників. *Педагогічний часопис Волині*. 2016. №2(3). С. 76–82.
7. Зігмонд Д. Офіс Будди. Давнє мистецтво пробудження через сумлінну роботу. Київ: «Yakaboo Publishing», 2020. 256 с.
8. Зуб О. Формула Продуктивності. Тернопіль: Мандрівець, 2017 136 с.
9. Кадді Е. Присутність. Як спрямувати свої сили на досягнення успіху. Харків: «Vivat», 2018. 384 с.
10. Келлер Г., Папасан Дж. Одна справа. Як робити менше, а встигати більше. Київ: Наш Формат, 2017. 208 с.
11. Керролл Р. Щоденник за методикою Bullet Journal. Аналізуй минуле, керуй теперішнім, проєктуй майбутнє. Харків: «Vivat», 2020. 304 с.
12. Кнапп Дж., Зерацкі Дж. Знайти час. Як щодня фокусуватися на тому, що справді важливо. Київ: «Yakaboo Publishing», 2020. 304 с.
13. Кові С. Спершу найважливіше! Жити, любити, вчитися, залишити слід. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. 384 с.
14. МакКеон Г. Коротко і по суті: мистецтво визначати пріоритети. Київ: Наш Формат, 2020. 240 с.
15. Нагоскі Е, Нагоські А. Вигоряння. Стратегія боротьби з виснаженням удома та на роботі. Харків: «Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2020. 320 с.
16. Пророк Н. В До проблеми психологічних механізмів особистісного і професійного становлення. *Педагогіка і психологія сьогодення: теорія і практика: збірник наукових робіт учасників науково-практичної конференції (м. Одеса, 20–21 січ. 2017 р.)*. Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2017. С. 23–26.
17. Сандерс Дж. Диво п'ятої ранку. Як підкорити свій день ще до сніданку. Київ: Наш Формат, 2018. 168 с.
18. Сенн Л. Ліфт настрою. Як керувати своїми почуттями та емоціями. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. 224 с.
19. Синявський В. В. Професіограми і психограми професій педагогічного спрямування: метод. посібник. Кіровоград: Імекс–ЛТД, 2014. 84 с.
20. Скотт С. Сила продуктивності. Як подолати прокрастинацію. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. 156 с.
21. Трейсі Б. Зроби це зараз. 21 чудовий спосіб зробити більше за менший час. Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 112 с.
22. Уівер Л. Синдром білки в колесі. Як не втратити здоров'я і зберегти нерви в світі нескінченних справ. Київ: ВД «Сварог», 2019. 326 с.
23. Чебикін О. Я., Павлова І. Г. Становлення емоційної зрілості в підлітковому та юнацькому віці. *Наука і освіта: науково-практичний журнал*. 2019. № 5–6. С. 180–186.

8.3. Інформаційні ресурси:

1. Баклицький І. О. Психологія праці: Підручник. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/530-psihiologiya-prats-baklitskiyo.html> (дата звернення: 17.08.2020).

2. «Диференційно-діагностичний опитувальник» (ДДО) Є.О. Клімова. URL: <http://ssh25.sumy.ua/wp-content/uploads/2019/06.pdf> (дата звернення: 20.08.2020).
3. Мотков О. І. Психологічна культура в мозаїці особистості. URL: http://www.psychologos.ua/articles/view/psihologicheskaya_kultura_v_mozaike_lichnosti_avtor_stati_o.i._motkov (дата звернення: 19.08.2020).
4. Опитувальник «Стиль саморегуляції поведінки» В. І. Моросанової. URL: http://kbnk.org/uploads/kolledj/vosp_rabota/20170830_izuch_lich_osob.pdf (дата звернення: 17.08.2020).
5. Українська асоціація організаційних психологів та психологів праці. URL: <http://uaorpp.com.ua> (дата звернення: 19.08.2020).